

คำนำ

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ในการประชุมเมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ตามข้อเสนอของสำนักงาน ป.ป.ช. และเห็นชอบให้หน่วยงานภาครัฐ แปลงแนวทางและมาตรการตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) สู่การปฏิบัติ โดยกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติราชการ ๔ ปี และแผนปฏิบัติราชการประจำปี รวมทั้งสนับสนุนงบประมาณตามแผนงานบูรณาการการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และประพฤตินิคมอบ ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๖๐ เป็นต้นไป โดยให้หน่วยงานภาครัฐดำเนินการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีและแผนการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ

การเคลื่อนตัวของสินค้าและบุคคลระหว่างประเทศที่สะดวกและรวดเร็วมากขึ้น รวมทั้งการพัฒนาเทคโนโลยีทันสมัยและการใช้ทางที่ผิด ทำให้การติดตามรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทุจริตที่เกิดขึ้นทั้งภายในประเทศ และขยายสู่ต่างประเทศ (International) ไม่ว่าในรูปแบบการข้ามแดน (Cross-border) หรือข้ามชาติ (Transnational) ยุ่งยาก และผลสืบเนื่องของการทุจริตเชื่อมโยงไปสู่ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติอีกมากมาย เช่น การฟอกเงิน การค้าอาวุธ การค้ามนุษย์ ยาเสพติด การก่อการร้าย ซึ่งล้วนส่งผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจของทุกประเทศ ทำให้นานาประเทศตระหนักถึงภัยร้ายแรงที่เกิดขึ้น นำมาซึ่งการทำความตกลงร่วมกันจนเกิดเป็น “อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ (United Nations Convention against Corruption UNCAC 2003)” มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นกลไกกฎหมายระหว่างประเทศด้านการต่อต้านการทุจริตฉบับแรกในระดับนานาชาติ อนุสัญญานี้ให้ความสำคัญต่อความร่วมมือระหว่างประเทศในการติดตามทรัพย์สินที่ได้จากการทุจริตกลับคืน รวมทั้งการให้ความร่วมมือทางกฎหมายเพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันเข้าเป็นรัฐภาคีอย่างสมบูรณ์ เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๔ เป็นลำดับที่ ๑๔๙ ถือเป็นสัญญาณเริ่มต้นของการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในประเทศไทย

การทุจริตในสังคมไทยส่งผลกระทบต่อประเทศอย่างมหาศาล และเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมืองในทุกมิติ ความพยายามแก้ปัญหาการทุจริตในระดับประเทศมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ด้วยการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๕๕) ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐) และปัจจุบันเป็นยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

ทิศทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ที่เริ่มดำเนินการตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ถึงปัจจุบันมุ่งหมายให้ทุกภาคส่วนในสังคมเกิดความตื่นตัวและเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามบทบาทและภาระหน้าที่ของตนเอง สำหรับยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) มีแนวคิดหลักเกี่ยวกับกลไกและปฏิบัติงานด้านการบริหารราชการแผ่นดิน คือ การแก้ไขปัญหาการทุจริตที่ได้ผล จะต้องเริ่มในส่วนที่สำคัญที่สุด คือ “คน” ซึ่งเป็นส่วนที่มีความสำคัญที่จะเป็นกลไกหลัก

ในการแก้ไขปัญหา ผู้ที่มีบทบาทสำคัญ คือ หน่วยงานภาครัฐ และเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนและภาคประชาสังคม ได้เข้ามามีบทบาท เมื่อประชาชนในสังคมเห็นว่าการทุจริตเป็นสิ่งที่ยอมรับไม่ได้ และลุกขึ้นมาต่อต้านไม่ยอมรับ บุคคลที่กระทำการทุจริต จะส่งผลให้บุคคลที่จะกระทำความผิดเกิดจิตสำนึกเกรงกลัวและตระหนักว่าตนเองจะได้รับผลกระทบจากการไม่ยอมรับของสังคม สุดท้ายจะไม่สามารถอยู่ในสังคมได้อีกต่อไป

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ของยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) คือ ประเทศไทยมีระดับคะแนนของดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) สูงกว่าร้อยละ ๕๐ เพื่อให้เป็นมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับจากทั้งภายในและต่างประเทศ ทั้งนี้ เพื่อให้ประเทศไทยยืนหยัดอย่างสง่างาม ท่ามกลางกระแสโลก รวมทั้งมีแนวทางและกลไกในการดำเนินงานที่ชัดเจน มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาการทุจริตได้ทันที สำหรับเป็นแนวทางให้หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม รวมถึงภาคส่วนอื่น ๆ ในประเทศไทย สามารถนำไปปรับใช้ในงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

กระทรวงการคลังมีนโยบายส่งเสริมและพัฒนาองค์กรไปสู่การเป็น “กระทรวงการคลัง: คุณธรรม โปร่งใส ไร้ทุจริต” โดยได้มีการลงนามในบันทึกข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามปัญหาการทุจริตระหว่าง กระทรวงการคลัง กับ สำนักงาน ป.ป.ช. สำนักงาน ป.ป.ท. และองค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย) เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๙ เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในการป้องกันและต่อต้านการทุจริตตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและนโยบายรัฐบาล พร้อมทั้งได้มีคำสั่งกระทรวงการคลัง ที่ ๑๒๗๒/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๙ แต่งตั้งคณะกรรมการร่วมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตกระทรวงการคลัง และคำสั่งกระทรวงการคลังที่ ๒๔/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๐ แต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของกระทรวงการคลัง มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแล ติดตาม และพิจารณากลับกรองเรื่องร้องเรียนการทุจริตต่อหน้าที่ ประพฤติมิชอบ หรือกระทำการให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ และเสนอความเห็นต่อปลัดกระทรวงการคลังและ/หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเพื่อพิจารณาสั่งการให้ดำเนินการทางวินัย ความรับผิดทางแพ่ง และความรับผิดทางอาญา ทั้งนี้ เพื่อให้บุคลากรในสังกัดมีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติงาน โดยในการนี้ กระทรวงการคลังได้มอบหมายให้กรมศุลกากรเป็นหน่วยงานนำร่อง “ศุลกากรคุณธรรม” และมีคณะทำงานที่ทำหน้าที่ตรวจสอบ ติดตามการดำเนินงานหน่วยงานต้นแบบของกรมศุลกากร เป็นการเฉพาะอีกทางหนึ่งด้วย

กรมศุลกากรในฐานะหน่วยงานราชการที่มีภารกิจเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากรจากการนำเข้าและส่งออก การป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางศุลกากร และเป็นองค์กรหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันด้านการค้าของประเทศ ผู้บริหารของกรมศุลกากรมีเจตจำนงแน่วแน่และนโยบายที่ชัดเจนในการบริหารกรมศุลกากรด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต มีคุณธรรม โปร่งใส และพร้อมรับผิด ส่งเสริมให้มีการเสริมสร้างมาตรฐานด้านคุณธรรมและจริยธรรมแก่เจ้าหน้าที่ มีการดำเนินการเพื่อพัฒนาความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน รวมถึงการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่กรมศุลกากรอย่างจริงจัง และเพื่อให้

กรมศุลกากรมีแนวทางขับเคลื่อนกลไกการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่สอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรี ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) และนโยบาย ของกระทรวงการคลัง รวมถึงเพื่อให้การดำเนินนโยบายด้านคุณธรรมและความโปร่งใสของกรมศุลกากรมีผลเป็น รูปธรรม จึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของกรมศุลกากร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการฯ นี้จะช่วยให้กรมศุลกากรเป็นที่น่าเชื่อถือและไว้วางใจ รวมถึง สร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อผู้ประกอบการทั้งในประเทศ ต่างประเทศ และประชาชนทั่วไป อันจะส่งผลให้คะแนน ดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perception Index : CPI) ของประเทศไทยดีขึ้นตามเป้าหมายที่ยุทธศาสตร์ชาติ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ได้กำหนดไว้

กรมศุลกากร

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	๑
๑. บทวิเคราะห์เพื่อนำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ	๖
๒. บทสรุปยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)	๑๔
๓. การนำแนวทางและมาตรการตามยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติภายใต้กรอบแนวทางการดำเนินการ “องค์กรสุจริตการคุณธรรม โปร่งใส ไร้ทุจริต” ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑	๓๑
กรอบแนวทางการดำเนินการ “องค์กรสุจริตการคุณธรรม: โปร่งใส ไร้ทุจริต” ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑	๓๗
ตารางเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) กับกรอบแนวทางการดำเนินการ “องค์กรสุจริตการคุณธรรม: โปร่งใส ไร้ทุจริต” ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑	๓๙
๔. สรุปแผนงาน/โครงการภายใต้แผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของกรมศุลกากร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑	๔๘
ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างสังคมที่ไม่อดทนต่อการทุจริต	
๑. โครงการปลูกจิตสำนึกด้านจริยธรรม ธรรมภิบาล และการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ	๕๓
๑.๑ โครงการ คิดดี ทำดี ศุลกากรทำได้	
๑.๒ โครงการเข้าวัดปฏิบัติธรรมวันธรรมสวนะ	
๑.๓ โครงการพระบรมราโชวาท คติธรรมและคำสอน	
๑.๔ โครงการสนับสนุนบุคลากรที่ขออนุญาตลาอุปสมบทในพระพุทธศาสนา หรือขออนุญาตลาไปประกอบพิธีฮัจญ์	
๑.๕ โครงการความดีที่ฝากไว้	
๒. โครงการเรียนรู้ประมวลจริยธรรมด้วยตนเอง	๕๗
๓. โครงการคนดีศุลกากร	๖๑
ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยกกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต	
๔. โครงการศุลกากรคุณธรรม	๖๔

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ สกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบาย

๕. โครงการกรอบเส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพ (Career Path) ของกรมศุลกากร	๖๙

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาระบบป้องกันการทุจริตเชิงรุก

๖. โครงการพันธมิตรศุลกากร (Customs Alliances)	๗๒
๗. โครงการประสานความร่วมมือระหว่างศุลกากรและภาคเอกชน (ครอ.)	๗๗
๘. โครงการปรับเปลี่ยนกระบวนการตรวจปล่อยสินค้าขาเข้าทางบก ทางทะเล และอากาศ	๘๐
๙. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพ Local Profile สำนักงานศุลกากรและด่านศุลกากร	๘๕

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ปฏิรูปกลไกและกระบวนการการปราบปรามการทุจริต

๑๐. โครงการระงับศุลกากร	๙๐
๑๑. โครงการให้ความรู้และเผยแพร่การดำเนินการทางวินัย และความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่	๙๓